

Szczecin, 12.01.2026

dr hab. Anna Behrmann (Orlikowska)

Akademia Sztuki w Szczecinie

RECENZJA

Recenzja osiągnięć naukowych oraz artystycznych dr Tomasza Dobiszewskiego sporządzona w związku z postępowaniem w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki prowadzonym przez Radę Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu.

Do wniosku przewodniego została dołączona następująca dokumentacja:

1. Autoreferat
2. Dane wnioskodawcy
3. Wykaz osiągnięć naukowych i artystycznych
4. Dokumentacja działalności artystycznej
5. Katalog „Jeśli zimową nocą podróżny” oraz pliki wideo
6. Katalogi wystaw indywidualnych
7. Kopia dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia doktora

DANE O KANDYDACIE

Pan Tomasz Dobiszewski w roku 2005 obronił dyplom magisterski na Wydziale Komunikacji Multimedialnej Akademii Sztuk Pięknych im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu (obecnie UAP) na kierunku realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia. W roku 2006 ukończył kurs kwalifikacyjny nadający uprawnienia pedagogiczne na Wydziale Edukacji Artystycznej Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu (obecnie UAP) W roku 2018 ukończył Międzywydziałowe Studia Doktoranckie na Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu. W roku 2021 uzyskał stopień doktora sztuki w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, nadany uchwałą Rady Dyscypliny Artystycznej Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu.

Jeżeli chodzi o przebieg zatrudnienia, po ukończeniu studiów pan Tomasz Dobiszewski pracował jako wykładowca w Szkole Policealnej AP Edukacja we Wrocławiu (w latach 2006-2007), oraz w Wyższej Szkole Fotografii AFA we Wrocławiu (w latach 2006-2007). W latach 2007-2023 był nauczycielem Podstaw fotografii i filmu, Animacji oraz Projektowania multimedialnego w Zespole Szkół Plastycznych we Wrocławiu. W latach 2012-13 był zatrudniony na stanowisku asystenta w VII Pracowni Fotografii w Uniwersytecie Artystycznym im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu. Od roku 2018 pan Tomasz

Dobiszewski pracuje na Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu najpierw wykładowca, potem asystent, a od roku 2023 jako adiunkt w Katedrze Sztuki Mediów w Pracowni Działań Intermedialnych i Animacji Eksperymentalnej.

DZIAŁALNOŚĆ ARTYSTYCZNA PO DOKTORACIE

Wystawy i projekty indywidualne:

2025

- *Jeśli zimową nocą podróżny*, Geppart Gallery, Wrocław

2024

- *Spaces of Alienation*, IPA Gallery / Grafiksálarinn, Reykjavík (Islandia)

2023

- *Shapes of Divergence*, SACO Bienal de Arte Contemporáneo, Antofagasta (Chile)
- (współpraca z Anną Krukowską)

2022

- *Tropiąc Słońce*, Galeria Entropia, Wrocław
- *What the Sun has not seen*, Untitled Gallery, Tbilisi (Gruzja)
- *Weaving Iraklio*, Lakkos Artists Residency, Heraklion (Grecja)

Wystawy i projekty grupowe:

2025

- *Nieposłuszne gwiazdy*, BWA Wrocław Główny, Wrocław
- *Remembering Through Art*, No-Oblivion (EU)
- *zwischen uns Fotografie*, ep.contemporary, Berlin (Niemcy)
- *Zamek Kliczków. 15-lecie Parku Sztuki*, Galeria Miejska, Wrocław
- *Odjeżdżamy. Proszę wsiadać*, ALA, Wrocław

2024

- *Dialogi przyszłości*, Bulvary Art Space, Wrocław
- *NADAWCA: Paweł Petasz / ODBIORCA: Cały świat*, Galeria EL, Elbląg
- *Dawno nie/widziane*, Galeria Sztuki Nowoczesnej, Muzeum Okręgowe, Bydgoszcz
- *Museum in the underground: Stumblings, XY 2024 Wrocław v Olomouci*, Olomouc (Czechy)
- *Zbór wspólny*, Galeria Evangelik, Ziębice
- *Rzecz o granicach ludzkiego poznania. Światło i cień*, Krupa Art Foundation, Wrocław

2023

- *The Best of - kompilacja*, Zbrojownia Sztuki, Gdańsk
- *Twarzą w Twarz*, Pawilon Czterech Kopuł, Muzeum Sztuki Współczesnej, Odział Muzeum Narodowego, Wrocław
- *Vermessungen*, PORT25 – Raum für Gegenwartskunst, Mannheim (Niemcy)
- 2022
- *Let's Punk*, Galeria u Agatki, Wyspa Tamka, Wrocław
- *50 Lat -*, Double Tree by Hilton, Wrocław
- *a! symetria22*, Polska Akademia Umiejętności, Kraków
- *Solaris_Manipulacje*, 8 Biennale Mediacje Exit Code, Galeria Grafiki Uniwersytetu SWPS, Wrocław
- *Światłoczuły*, Pałac Gorzanów, Gorzanów
- *Malarstwo. XXI*, Galeria MCK, Ciechocinek
- *Don't look back / Nie oglądaj się za siebie*, Triennale Rysunku Wrocław, Muzeum Współczesne Wrocław,

- *Retrospekcje*, Galeria Art and Prints Jatki 2.0, Wrocław
- *<UKRAINA!*, Galeria Exit, Wrocław
- *Persony, Narracje, Syntezy*, Galeria Stara Kopalnia BWA, Wałbrzych

2021

- *Synonimy*, Galeria OKSIR, Wisznia Mała
- *Syntezy*, Galeria Neon, Wrocław
- *Repassage 21*, Galeria Exit, Wrocław
- *A! Symetria!*, Galeria Sztuka na Miejscu, Wrocław
- *Harte Zeiten / Ciężkie Czasy*, Galeria Miejska BWA, Bydgoszcz
- *Harte Zeiten / Ciężkie Czasy*, PORT25 – Raum für Gegenwartskunst, Mannheim (Niemcy)
- *Światło Anamnezy*, Festiwal Kultury Żydowskiej, Galeria Podbrzezie, Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków
- *transgrafia 2.0.*, Międzynarodowe Triennale Grafiki, Unity Centre, Kraków
- *Twilight Zone*, Spazju Kreattiv, St James Cavalier, Valletta (Malta)
- *Wzorowa 21*, Kunstmatrix, online
- *Energia natury / Ekspresja sztuki*, Galeria Entropia, Wrocław
- *Entropia na linii*, Galeria Entropia, Wrocław

NAGRODY, WYRÓŻNIENIA, STYPENDIA:

2024

- *Kultura Mobilna* – grant twórczy przyznany przez Wrocławski Instytut Kultury – na pobyt rezydencyjny w Reykjaviku (Islandia)

2023

- Stypendium Instytutu Adama Mickiewicza *Kultura polska na świecie*, na pobyt rezydencyjny w Chile (udział w Saco Biennale of Contemporary Art, Antofagasta)
- Zespołowa nagroda Rektora Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu za osiągnięcia organizacyjne (razem z dr hab. Ireneuszem Olszewskim)

2022

- Stypendium artystyczne Prezydenta Miasta Wrocławia
- Stypendium Instytutu Adama Mickiewicza *Kultura polska na świecie*, na pobyt twórczy w Gruzji

2021

- Stypendium Instytutu Adama Mickiewicza *Kultura polska na świecie*, na pobyt twórczy na Malcie (udział w wystawie Twilight Zone, Spazju Kreattiv, St James Cavalier, Valletta)

DZIAŁALNOŚĆ KULTUROTWÓRCZA ORAZ NA RZECZ POPULARYZACJI SZTUKI

2025

- Wykład: *Camera Obscura i fotografia otworkowa* - w ramach cyklu Zatrzymane w kadrze.
- Kurs historii fotografii towarzyszący wystawie Fenomenalny. Zdzisław Beksiński w Pawilonie Czterech Kopuł, Muzeum Sztuki Współczesnej, Oddział Muzeum Narodowego we Wrocławiu.
- Udział w konferencji i wystawie *Remembering Through Art*, No-Oblivion EU, która odbyła się pod auspicjami Unii Europejskiej.

2023

- Członek komitetu organizacyjnego i pomysłodawca tytułu wystawy Zbigniew Rybczyński: *Nie mogę się zatrzymać* inaugurującej rok akademicki 2023/24, związanej z nadaniem Zbigniewowi Rybczyńskiemu tytułu Doctora Honoris Causa Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu.

- Wykład o realizacjach słonecznych promujący monografię *Sun works* wieńczącą projekt artystyczny *Tropiąc Słońce*, Galeria Entropia, Wrocław.
- Wykład dotyczący polskiej sztuki współczesnej i realizacji projektu *Shapes of Divergence*, podczas SACO Bienal de Arte Contemporáneo w Antofagasta w Chile.
- Wykład o realizacjach słonecznych w ramach *Dnia Światła* organizowanych przez Licea Artystyczne we Wrocławiu.

2022

- Kurator (wraz z dr hab. Ireneuszem Olszewskim) wystawy prac absolwentów i studentów Katedry Wiedzy Wizualnej i Katedry Sztuki Mediów *Rewind*, która była częścią obchodów 35-lecia Katedry Wiedzy Wizualnej i 15-lecia Katedry Sztuki Mediów.

2021

- Prowadzenie warsztatów zatytułowanych *Ulotne topografie* w ramach międzynarodowej wystawy *Harte Zeiten / Ciężkie Czasy* w PORT25 – Raum für Gegenwartskunst, Mannheim (Niemcy).
- Wykład *Tracking* w ramach międzynarodowej wystawy *Harte Zeiten / Ciężkie Czasy* w PORT25 – Raum für Gegenwartskunst, Mannheim (Niemcy).
- Kurator (wraz z dr hab. Ireneuszem Olszewskim) wystawy *Repassage 21*, która skupiona była na powtórny użyciu starych i nowych narzędzi oddziaływania audiowizualnego, recyklingu istniejących materiałów i nabytych doświadczeń i poszukiwaniach interpretacyjnych sztuki awangardowej lat. 70. Odbyła się w Galerii Exit we Wrocławiu i połączona była z obchodami 25-lecia Wydziału Grafiki i Sztuki Mediów.

Całokształt dorobku artystycznego pana Tomasza Dobiszewskiego należy ocenić jako znaczący. Już sam wykaz aktywności twórczej po doktoracie to lista składająca się z kilkudziesięciu pozycji wystaw indywidualnych i grupowych, stypendiów, wykładów oraz innych form działalności artystycznej i propagującej kulturę. Świadczy to o nieustannej aktywności twórczej artysty, systematycznym rozwoju jego praktyki artystycznej oraz konsekwentnej eksploracji i badaniu zagadnień istotnych dla jego zainteresowań twórczych. Dorobek cechuje się spójnością problemową oraz konsekwentnym podejmowaniem zagadnień istotnych dla praktyk artystycznych opartych na mediach wizualnych mających swoje źródło w fotografii.

Załączony do dokumentacji wykaz zawiera zarówno poważne instytucje zagraniczne takie jak: *The Main Gallery at the Art Institute of Boston* w USA, *SACO Bienal de Arte Contemporáneo* w Chile, jak i polskie o szczególnym prestiżu: *Bunkier Sztuki* w Krakowie, *Pawilon Czterech Kopuł* we Wrocławiu, *Galeria Miejska BWA* w Bydgoszczy, *Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej Elektrownia* w Radomiu. Pojawiają się również działania w przestrzeniach o charakterze mniej formalnym, ale na przykład istotnym dla lokalnej wspólnoty.

Ważnym elementem dorobku pana Tomasza Dobiszewskiego jest także jego działalność wykraczająca poza klasycznie rozumianą praktykę wystawienniczą. Obejmuje ona m.in. artykuły naukowe, wykłady, publikacje monograficzne, realizację projektów katalogów oraz przygotowywanie projekcji multimedialnych do spektakli teatralnych. Warto podkreślić również jego działalność kuratorską i organizacyjną. Był on kuratorem wielu wystaw i projektów artystycznych, w tym m.in. projektu *Repassage 21* (wraz z dr hab. Ireneuszem Olszewskim) w Galerii Exit we Wrocławiu, prowadził specjalistyczne wykłady, takie jak *Camera obscura i fotografia otworkowa* w Pawilonie Czterech Kopuł we Wrocławiu, uczestniczył w konferencjach naukowych (m.in. *Remembering Through Art.*, *No-Oblivion EU*) oraz prowadził warsztaty artystyczne, m.in. *Trans-Wrocław, czyli podróż z wiatrem i pod wiatr historii* w Galerii Entropia we Wrocławiu. Jest on członkiem Stowarzyszenia Artystycznego *Eljazz*, pełnił funkcję członka rady programowej Przeglądu Fotografii

Studenckiej w Galerii Miejskiej BWA w Bydgoszczy oraz był pomysłodawcą, kuratorem i organizatorem (wraz z dr hab. Anną Bujak) intermedialnej wystawy *Map/Territory*, towarzyszącej międzynarodowej konferencji naukowej *Philosophy and Cartography* zorganizowanej przez ASP we Wrocławiu i Instytut Filozofii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Całokształt szeroko pojętej aktywności artystycznej pana Tomasza Dobiszewskiego potwierdza jego kompetencje w obszarze działań intermedialnych oraz umiejętność funkcjonowania w interdyscyplinarnym kontekście sztuki, kultury i nauki.

Również dorobek dydaktyczny pana Tomasza Dobiszewskiego należy uznać za istotny. Posiada on wieloletnie doświadczenie dydaktyczne: od pracy nauczyciela w Zespole Szkół Plastycznych we Wrocławiu, prowadzeniu zajęć w Policealnej Szkole AP Edukacja, w Wyższej Szkole Fotografii AFA, w UAP w Poznaniu oraz w ASP we Wrocławiu. Należy również wspomnieć, iż od momentu zatrudnienia na Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu angażuje się w prace organizacyjne na rzecz uczelni: od 2023 roku objął funkcję kierownika studiów niestacjonarnych na kierunku Sztuka Mediów, działa w Radzie Naukowej Katedry Sztuki Mediów oraz uczestniczy w pracach Wydziałowego Zespołu do Spraw Jakości Kształcenia.

DOROBK ARTYSTYCZNY POPRZEDZAJĄCY HABILITACJĘ

Pan Tomasz Dobiszewski jest artystą konsekwentnie podejmującym problematykę badania sposobów widzenia, ich właściwości i granic, a także analizy i eksploracji peryferii percepcji w celu redefinicji mechanizmów obrazowania i reprezentacji. Interesują go zarówno eksperymenty twórcze jak i nieoczywiste wizualne rozwiązania; w swoich realizacjach bada właściwości różnorodnych narzędzi rejestrowania i obrazowania oraz testuje właściwości ludzkiej percepcji.

Punktem wyjścia dla jego praktyki artystycznej jest fotografia, jednak nie rozumiana w tradycyjnym tego słowa znaczeniu. Pan Tomasz Dobiszewski w swojej twórczości odnosi się do jej pierwotnego znaczenia jakim jest „rysowanie światłem” - światłoczułość. Wrażliwość na promienie słoneczne jest jedną z podstawowych cech organizmów zamieszkujących naszą planetę. Umożliwia ona wykrywanie światła za pomocą wyspecjalizowanych receptorów, które rejestrują je na różne sposoby. Od fotosyntezy u roślin, których liście nieustannie obracają się w stronę Słońca, aby pochłonać jak największą ilość energii świetlnej, po narząd wzroku człowieka - oczy, które zostały wykształcone do rejestrowania poprzez promienie słoneczne położenia i ruchu obiektów oraz istot w otoczeniu. To co widzimy, nasz cały świat, jest zatem iluzją powstająca w naszym mózgu dzięki Słońcu i jego promieniom. Jest efektem nieustannej rejestracji cząstek światła rejestrowanych przez nasze oczy i przekazywanych w formie impulsów nerwowych do mózgu.

Konceptualne podejście do medium, nieustanne badanie jego granic i możliwości, analiza sposobów postrzegania i porządkowania obrazu świata oraz jego konstruowanie przy pomocy interdyscyplinarnych narzędzi stanowią fundament twórczości Tomasza Dobiszewskiego, obejmującej fotografię, wideo, animację, instalacje multimedialne i site-specific, a także mail art oraz książkę artystyczną.

Już jedna z pierwszych realizacji pana Tomasza Dobiszewskiego z roku 2004 wyznacza zakres jego poszukiwań twórczych i zainteresowań. Cykl *Palingenesis* (pojęcie pochodzące z greki, oznaczające „ponowne narodziny” lub „odrodzenie”) to seria fotografii otworkowych w

których ujawnia się to charakterystyczne dla niego twórcze podejście. Wykorzystał on cechę charakterystyczną *camera obscura*, polegającą na nieskończonej głębi ostrości oraz pełnym braku dystorsji, aby stworzyć iluzję - obrazy wnętrza, w których granica pomiędzy zastaną rzeczywistością a wykreowaną inscenizacją pozostała niejednoznaczna. Pan Tomasz Dobiszewski zastosował prosty zabieg polegający na zamontowaniu kamery otworkowej na suficie, wraz z przyklejonymi przed nią mebelkami, aby stworzyć iluzję będącą grą z naszą percepcją oraz stanowiącą refleksję nad istotą medium fotografii. Cykl zdobył pierwszą nagrodę w konkursie im. Edwarda Hartwiga w Lublinie oraz został doceniony za granicami kraju, czego efektem było zaproszenie artysty na pobyt twórczy w Bostonie.

Innym istotnym aspektem twórczości Tomasza Dobiszewskiego, ukazującym jego konceptualne podejście twórcze i związane z nim badanie medium, jest projekt *Fiksacje*, zrealizowany dzięki stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w 2012 roku. Artysta w projekcie skupia się na samym narzędziu wzroku, wykorzystując do tego metodę badawczą jaką jest okulografia - śledzenie ruchu gałki ocznej (*eye tracking*). Jest to metoda wykorzystująca specjalne urządzenia (*eye trackery*) analizujące odbicie niewidzialnego promieniowania podczerwonego od oka i pozwalające przez to na precyzyjne określenie, na co i jak długo patrzy osoba badana. Technika ta znajduje zastosowanie zarówno w badaniach naukowych, jak i w obszarach marketingu czy projektowania doświadczeń użytkownika (UX). W swojej realizacji Dobiszewski wizualizuje zapis niewidzialnych procesów percepcji za pomocą obiektów rzeźbiarskich i rysunków.

Problematyka materializacji doświadczeń percepcyjnych została pogłębiona w pracy doktorskiej artysty zatytułowanej *Mikroekspresje*. Efektem badań artysty stała się multimedialna wystawa poświęcona jak pisze autor: „*krytycznej refleksji nad możliwościami reprezentacji zjawisk zmysłowych i śladów ludzkiej obecności przy użyciu narzędzi charakterystycznych dla współczesnych nauk i technologii*”. Projekt *Mikroekspresje* można potraktować jako podsumowanie badań nad ujawnianiem niewidzialnych aspektów szeroko pojętej rejestracji poprzez różne formy materializacji i reprezentacji ulotnych zjawisk: od *camery obscury* i *heliografu*, do współczesnych technologii, takich jak: *eyetracking*, *face reader*, *GPS*, *IOgraph*. Stanowi ona podsumowanie refleksji artysty nad sposobami zapisu obecności od ciemni optycznej do czasów współczesnych – rozwoju nowych technologii cyfrowych. Współcześnie to systemy satelitarne GPS nieustannie śledzą położenie użytkowników, a aplikacje i strony internetowe ciągle gromadzą o nas dane, rejestrują i monitorują nasze zachowanie oraz obecność w sieci. Projekt pokazuje, że nastąpiła zmiana - to człowiek jako użytkownik narzędzia jest teraz przez nie nieustannie i w dyskretny sposób śledzony.

Problematyka zarysowana w projekcie doktorskim pana Tomasz Dobiszewskiego jest przez niego konsekwentnie rozwijana w kolejnych projektach prowadzących do dzieł wskazanych jako projekt habilitacyjny. Szczególnie ciekawe w kontekście refleksji nad współczesnością i związaną z nią ludzką kondycją są prace solarne: obserwacja ruchów Słońca - działanie, którym ludzkość zajmowała się od zarania dziejów. W twórczości pana Tomasza Dobiszewskiego zapis drogi słonecznej przybiera różnorodną formę: długiej linii zapisanej na rolce papieru, jej fragmentów na pojedynczych papierach fotograficznych, czy też obiektów rzeźbiarskich, w których położenie Słońca pojawia się w formie wgłębień wyrytych w marmurze, wywołując wrażenie jakby swoimi promieniami wypaliło ślad w kamieniu. Prace te poprzez prostotę formalną i oszczędność środków mają monumentalny charakter i dużą siłę oddziaływania: majestatyczne okręgi, przywołujące odwieczny cykl wynikający z ruchów ciał

kosmicznych, przypominają o fundamentalnej zależności człowieka od energii słonecznej oraz o kruchym balansie pomiędzy jej życiodajnym, a destrukcyjnym potencjałem. Inspirują do tego, aby oderwać się od wszechobecnych ekranów i powrócić do obserwacji świata wokół nas - zachwyty nad nim był również jednym z powodów powstania fotografii. Całość realizacji solarnych pana Tomasza Dobiszewskiego została ujęta w wydawnictwie monograficznym *Sun Works*. Równolegle do prac solarnych artysta bada możliwości najnowszych technologii obrazowania, tworząc prace wykorzystujące narzędzia sztucznej inteligencji. Testuje jej potencjał oraz ograniczenia jako nowego medium wizualizacji.

Podsumowując, dorobek twórczy pana Tomasza Dobiszewskiego poprzedzający habilitację należy ocenić go jako bogaty oraz rozwijany w niezwykle konsekwentny sposób. Artysta w swoich pracach, systematycznie pogłębia interesującą go problematykę oraz ujmując ją w oryginalny, konceptualny i intermedialny sposób, co stanowi ciekawą refleksję nad współczesnymi sposobami reprezentacji.

DZIEŁO HABILITACYJNE

Pan Tomasz Dobiszewski zgodnie z wymogiem formalnym wskazał jako dzieło habilitacyjne projekt *Jeśli zimową nocą podróżny* – zestaw dziewięciu realizacji artystycznych z lat 2020–2025, zaprezentowanych na wystawie pod tym samym tytułem.

Projekt składa się z następujących prac:

- ***Peryferie***, cykl 20 wydruków archiwalnych, sztuczna inteligencja, wymiary od 76 × 51 cm do 107 × 111 cm 2024
- ***T|h|i|n|g|s***, obiekty 2024
 - Aliaż – Lalka* (reż. Wojciech Jerzy Has), aluminium, 14 × 40 × 90 cm
 - Kieliszek – Popiół i diament* (reż. Andrzej Wajda), pleksi, 19 × 10 × 140 cm
 - Totem – Incepcja* (reż. Christopher Nolan), drewno wiśniowe, 7 × 7 × 30 cm
- ***Przestrzenie wyobcowania***, cykl 22 cyjanotypii na papierze bawełnianym, sztuczna inteligencja, 24 × 30 cm, 2024
- ***7700***, ploter na ścianie, wymiary zmienne, 2024
- ***Postpostcards***, druk cyfrowy, pocztówki 18 × 13 cm, mail art, działania w przestrzeni publicznej, 2020–2025
- ***Postpostcards bis***, cykl 20 wydruków kserograficznych, 42 × 29 cm, 2022
- ***Ulotne topografie***, akcja w przestrzeni publicznej, GPS, wideo, animacja, 3:38, 2021
- ***17012022***, animacja, 12:22, 2022
- ***Like Tears in the Rain***, wideo, 1:45:32, seria fotografii 2023

Dzieło habilitacyjne *Jeśli zimową nocą podróżny* to głęboka i celna refleksja nad współczesnym światem – rzeczywistością, która powoli i w nieunikniony sposób zaczyna splatać się ze sferą cyfrową. Nasza ludzka percepcja została wzbogacona o nowe narzędzia, które z jednej strony stanowią nowe narzędzia poznania, ale z drugiej sprawiają, że nasz ogląd świata komplikuje się, nie ma już spójnego charakteru, ale zaczyna przypominać multimedialny kolaż składający się z często do siebie nieprzystających elementów. Ta skomplikowana, hybrydowa rzeczywistość staje się polem poszukiwań twórczych pana

Tomasza Dobiszewskiego. Dzieło habilitacyjne stanowi również refleksję nad współczesnymi sposobami konstruowania przekazu. Projekt celnie ukazuje zarówno fragmentaryczność współczesnego postrzegania, jak i skrócenie uwagi związane z rozwojem mediów społecznościowych, w których po kilku sekundach następuje znużenie i odruchowe scrollowanie w poszukiwaniu nowych treści. Tak o projekcie pisze autor: „(to) *intermedialna refleksja nad cyfrowym zapośredniczeniem rzeczywistości, w której fragmentaryczne narracje, oparte na fotografiach, animacjach, wideo, grafice i obiektach, ukazują wpływ mediów na percepcję świata, zapraszając widza do aktywnego współtworzenia znaczeń i eksplorowania relacji między tym, co wirtualne, a tym, co materialne*”.

Istotnym dla projektu jest wyjaśnienie tytułu zaczerpniętego z powieści Italo Calvino. *Jeśli zimową nocą podróżny* to książka, którą można potraktować jako hołd dla samego pisarstwa oraz czytelnictwa. Składa się z cyklu opowiadań. Każde z nich jest inne, naśladuje maniery i motywy różnych gatunków literackich lub też autorów oraz urywa się w kulminacyjnym punkcie, nie mając zakończenia. W podobny sposób została skonstruowana wystawa pana Tomasza Dobiszewskiego. Składa się ona z dziewięciu na pozór nieprzystających do siebie projektów, które całościowo można potraktować jako opowieść o redefiniowaniu sposobów doświadczania świata. Artysta analizuje współczesną kulturę wizualną, a każda z prac, unaocznia inny jej aspekt, pokazując nietypowy sposób spojrzenia na nią. Ponadto prace mają wieloznaczny charakter i otwierają pole do różnych interpretacji.

Przykładem takiej realizacji jest projekt *T|h|i|n|g|s*, – będący cyklem trzech realizacji rzeźbiarskich. Każda z form powstała jako efekt analizy położenia w kadrze wybranego obiektu z dzieła filmowego, a następnie wyabstrahowania go z obrazu i materializacji. Forma pojedynczych obiektów jest płaska, tak jak klatka filmowa, która odjęła im trzeci wymiar. W pracy pana Tomasza Dobiszewskiego, zostaje on przywrócony poprzez dodawanie kolejnego położenia kształtu w nowej klatce filmowej. W ten sposób zmaterializowane zostało jego położenie w czasie względem kadru. Formy rzeźbiarskie są zatem zapisem ruchu obiektu w przestrzeni, która w zasadzie jest abstrakcyjnym konstruktem. Ciekawy jest również sam wybór przedmiotów – każdy z obiektów ma symboliczne znaczenie odnoszące się do ontologii medium i może być interpretowany jako refleksja nad jego istotą: kieliszek z „Popiołu i diamentu” zapalony jak znicz ku pamięci zmarłych odwołuje się do tradycyjnej roli fotografii jako zapisu czegoś co było, formy pamięci o osobach i rzeczach, których już nie ma. Totem z „Incepcji” to szczególny obiekt, który pozwala bohaterom filmu na odróżnienie rzeczywistości od stanu snu - odwołuje się do widmowego, immersyjnego charakteru medium, oraz doskonałej symulacji świata jaką generują nowe technologie obrazowania. Aliaż z „Lalki” odnosi się do tajemniczego stopu metali przyszłości, mającego przyspieszyć postęp, co można odczytywać jako nawiązanie do aspiracji jaki ma ruch efektywny akcelerationizm propagowany w Dolinie Krzemowej – upatrujący w szybkim rozwoju technologicznym rozwiązania wszelkich problemów współczesności.

Podobną, ascetyczną i prostą formę, zestawu abstrakcyjnych linii na ścianie układających się w przypominający rysunki naskalne mural, ma praca zatytułowana *7700* – która jest zapisem trasy lotów samolotowych zakończonych katastrofą. Proste wykresy zostały wykonane przez urządzenia wykorzystywane w systemach infrastruktury lotniczej: radary, transpondery, GPS,

stając się współczesną formą *acheiropoietos* – zapisu tragicznie przerwanych istnień, nie wykonanego ludzką ręką.

Seria prac *Peryferie* wykorzystuje narzędzia jakie daje współczesna technologia związana z generatywną sztuczną inteligencją do działania spekulatywnego dotyczącego kadru fotograficznego - a dokładniej tego, co poza nim. Pan Tomasz Dobiszewski wybrał 20 znanych, kultowych fotografii i przy pomocy sztucznej inteligencji, wygenerował przestrzeń „dookoła”, która znajduje się poza ich kadrami. W gotowych pracach, oryginały zostają usunięte i w ich miejsce pojawia się pusta, biała przestrzeń, która musimy wypełnić naszym wyobrażeniem o fotografii. Narzędzie jakim jest sztuczna inteligencja uzupełnia brak idealną symulacją- spełniając fantazje o tym co co w fotografii znajduje się poza kadrem i jest niewidoczne. Stanowi również refleksję o niemożliwym całościowym poznaniu poprzez to medium.

Problem polityki widzialności, dyskretnej obserwacji przez systemy satelitarne GPS jest podejmowany w pracy *Ulotne topografie*, będącej zapisem przejażdżki rowerowej przez miasto. W pracy tej brakuje jednak pogłębienia tej problematyki w kontekście wpływu algorytmów na nasze życie. Na przykład platformy technologiczne ,takie jak: Uber czy Lieferando również bazujące na systemach GPS, decydują o zarobkach korzystających z niej kontrahentów poruszających się na przykład rowerami w celu zrealizowania zamówień. Aplikacje te stają się w tym kontekście narzędziami władzy ekonomicznej i politycznej, decydującej o zarobkach. O ile proste linie katastrof lotniczych, w swojej oszczędnej formie zapisu tragedii, są przejmujące, o tyle proste rysunki GPS na mapie wydają się zbyt uproszczone. Pracę można by pogłębić o refleksję dotyczącą metod oporu przez władzę algorytmu w realiach bezlitosnej ekonomii platformowej, w której zarządzanie pracą odbywa się m.in. poprzez sterowanie widzialnością czy przydzielanie lepiej opłacanych zleceń.

Na koniec recenzji warto wspomnieć o pracy wideo *Like Tears in the Rain*, którą można uznać za podsumowanie projektu. Jej tytuł został zaczerpnięty z kultowego filmu *Łowca Androidów* - ze sceny, którą w ogólnym kontekście można interpretować jako odwieczne niepokodzenie się jednostki ze śmiercią. Praca pokazuje jak kruche są nasze wszelkie działania mające na celu pozostawianie śladów naszej obecności – „balsamowanie czasu”. Pod działaniem związków chemicznych realistyczne obrazy chilijskiej pustyni zaczynają rozmywać się, tworząc abstrakcyjne formy – obraz zanika stając się mieszaniną plam rozprzyskających się na powierzchni. Przypomina o kruchości naszych wszelkich działań wobec sił przyrody oraz stanowi przestrożę przed katastrofą ekologiczną, do której doprowadza rozwój technologiczny.

KONKLUZJA

Twórczość pana Tomasza Dobiszewskiego wynika z nieustannej fascynacji sposobami powstawania obrazu jako formy zapisu. Testowanie narzędzi, mające na celu odczytanie istoty tej fascynacji, owocuje budowaniem kolejnych narracji o jej nieuchwytnej istocie. Pozostaje ona podobnie jak tajemnicze słowo – klucz *różyczka* w filmie Obywatel Kane nie do końca wyjaśniona, ale ukazuje fascynującą historię dotyczące samego procesu poznania oraz istotę, która być może zawiera się w tej tajemnicy. Efekty poszukiwań twórczych nie

dają jednoznacznych odpowiedzi, ale wiele mówią o naturze człowieka, jego nieustannej ciekawości i otwartości na ciągle zmieniającą się rzeczywistość.

W swojej praktyce artystycznej artysta nie podąża raz wyznaczoną, bezpieczną i rozpoznaną drogą, lecz za każdym razem poszukuje nowych narzędzi i sposobów wypowiedzi, pozwalających mu badać złożoną i niejednoznaczną rzeczywistość. Poprzez swoją sztukę analizuje różnorakie sposoby wizualnej reprezentacji — tworząc filozoficzną refleksję, która w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości jest zaskakująco aktualna.

Biorąc pod uwagę bogaty dorobek twórczy pana Tomasza Dobiszewskiego oraz jego wkład w rozwój sztuki, chciałabym podkreślić oryginalność i wagę jego dzieł, zarówno tych wskazanych do habilitacji jak i zrealizowanych na przestrzeni wielu lat.

Wobec powyższych słów stwierdzam, że przedłożone do recenzji dzieła oraz autoreferat spełniają wymogi określone w ustawie o Prawie o Szkolnictwie Wyższym i Nauce i z pełnym przekonaniem wnioskuję do Rady Dyscypliny o przyznanie panu dr Tomaszowi Dobiszewskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

A. Odlikowska